

Pressens Faglige Utvalg
Postboks 46 – Sentrum
0101 Oslo

Oslo, 12. september 2023

PFU-sak 31442 - Norsk Kiropraktorforening mot Aftenposten, replikk fra Aftenposten

Vi har forsøkt å avgrense denne saken til de presseetiske spørsmålene som er oppe til behandling, men klager kommer med flere påstander og utsagn som ikke kan stå uimotsagt. Vi frykter at disse påstandene vil legge premisser for debatten i PFU og skape et uriktig bilde av Aftenpostens opptreden i saken.

I sin replikk avviser Hans Otto Engvold at han ble gjort oppmerksom på at saken skulle deles i to artikler. Vi står fast ved at han fikk beskjed om dette på telefon. Om han fikk det eller ikke, er uansett ikke sentralt for PFUs vurdering. Det er Aftenpostens rett å avgjøre hva som skal publiseres av kildematerialet. Selv om vi var i kontakt med NKF før den første publiseringen i A-magasinet, kan ikke foreningen kreve å bli inkludert i denne artikkelen.

Det er likevel relevant for saken at Engvold og NKF har vært uetterrettelige i sin befatning med denne saken. Foreningen har kommet med drøye og udokumenterte påstander både direkte til oss og [til offentligheten](#). Her er det flere forhold som hefter ved NKFs troverdighet og rolle som profesjonell aktør.

Påstand om plagiat

Engvold anklaget først journalist Christina Pletten for å ha plagiert saken fra The New York Post. Deretter oppga han at han blandet Pletten med en annen journalist. [På nettsidene til NKF](#) forsøker foreningen å undergrave Plettens troverdighet ved å påstå at hun har et personlig forhold til kilden. NKF anklager også kilder for ikke å være troverdige. Dette er svært alvorlige påstander, men foreningen har ikke gjort noen forsøk på å underbygge dem

I en epost til Pletten 21. mai skrev Engvold:

“Viser til i min siste e-post til deg vedr. sitatsjekken du sendte meg fredag ettermiddag der jeg skrev at vi stilte oss undrende til Aftenpostens valg av kilder i denne saken, og der kom i skade for å konkret nevne The New York Post. Dette skyldes at vi på vår side beklageligvis forvekslet korrespondansen vi har hatt om denne saken med deg og vår korrespondanse med en annen norsk riksavis. Etter at du først tok kontakt med meg om denne saken pr. telefon og e-post 24. februar, ble vi tre uker senere kontaktet om nøyaktig samme sak av en journalist fra en annen norsk riksavis.”

Legg merke til at han her henviser til kontakt med Aftenposten 24. februar. Samtidig hevder NKF at de [først ble kontaktet i påsken](#).

Ingen bindinger

Både i klagen, replikken og det publiserte innlegget anklager NKF Aftenpostens journalist for å ha *“utviklet et nært forhold til den rammede kvinnen”* og at hun nærmest er inhabil i deknningen av saken. For det første er dette helt uten rot i virkeligheten. Journalisten har hatt et normalt og profesjonelt kildeforhold til denne familien. Det foreligger ikke noe nært forhold eller andre bindinger. For det andre omfatter ikke klagen de punktene i VVP som ville ha rammet eventuelle bindinger. De feilaktige påstandene blir derfor irrelevante i denne klagesaken.

Motstand, misforståelser og udokumenterte påstander har dessverre preget kontakten med NKF. I stedet for å ta saken på alvor har NKF gått til angrep på journalistikken og kildene. Disse forholdene og den åpenbare agendaen med å beskytte kiropraktikkens omdømme må også tas med i en kildekritisk vurdering av NKF.

Uriktige utsagn

Vi nevner et eksempel som belyser hvordan NKF forholder seg til dokumentasjon og journalister. I denne saken er det dokumentert at pasienten hadde fire skadede arterier i nakken etter nakkemanipulasjon hos kiropraktor. Aftenposten har sett resultatene av CT-undersøkelsen. I en e-post til Aftenposten la Engvold ved kommentarer fra NKF's seniorrådgiver Øystein Ogre gitt til en annen redaksjon. Her sier Ogre at *“Caitlins tilfelle med fire røkede arterier er høyst usannsynlig”*. *“Å ryke en arterie er vanskelig. At fire arterier skal være skadet på denne måten som følge av manuell behandling, kan umulig stemme”,* uttaler han.

NKF's ekspert skriver videre: *“Jeg stiller meg fremdeles undrende til denne saken, da jeg ikke kan forstå at dette er en god kilde. Jeg vil vise til vær varsom-plakaten punkt 3.2: Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god*

presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder. Jeg stiller meg spørrende til om dere er kritiske til valg av kilder i denne saken, og ber dere gjøre en ny vurdering på om dette er en sak dere ønsker å lage.”

Her kommenterer altså NKF enkelttilfellet og de medisinske detaljene i saken, som foreningen åpenbart er kjent med. Samtidig karakteriserer foreningen saken som umulig. Budskapet er at den bør legges bort. Så, [i angrepet på Aftenposten](#) 23. mai, skriver NKF: *“Som profesjonsforening kan Norsk Kiropraktorforening (NKF) ikke uttale seg om konkrete pasientskadesaker. Denne konkrete pasientskadesaken skjedde dessuten i USA og det foreligger svært få detaljerte medisinske opplysninger som er offentlig kjent.”*

Nå er det plutselig umulig å uttale seg om Caitlin Jensens sak. Og foreningen kjenner ikke lenger til de detaljerte medisinske opplysningene som Ogre kommenterte. Kort tid etterpå klager NKF til PFU fordi foreningen ikke har fått komme til orde i artikkelen om Caitlin Jensen, en pasientskadesak de altså ikke kan uttale seg om.

NKF er ikke part

Klager påstår at artikkelen i A-magasinet er et ensidig angrep på kiropraktorer som yrkesgruppe. Vi avviser denne påstanden. Artikkelen tar ikke for seg kiropraktorer som gruppe, men beskriver hva som skjedde med pasienten Caitlin Jensen. Kiropraktoren som behandlet henne, tilkalte ambulanse og varslet de pårørende. Gjennom behandlerens forsikringsselskap er pasienten tilkjent ca 20 millioner kroner i erstatning. Alt dette er ubestridt, og behandleren har fått anledning til å kommentere saken. NKF er ikke en part i saken og kan ikke kreve å få uttale seg i samme artikkel.

Kildebredde

I magasinartikkelen er det utelatt en rekke sitater og kildehenvisninger der dette ikke er direkte påkrevd. Det er tatt et bevisst valg om å fortelle historien gjennom de to hovedkildene. Dette er vanlige sjangergrep innen fortellende journalistikk. Den fulle kildebredden kommer ikke til uttrykk på samme måte som i en nyhetsartikkel. For å vurdere kildebredden i dekkningen er det nødvendig å se de to innklagede artiklene i sammenheng. NKF og kiropraktorsiden er tydelig representert og kommer godt til orde.

Ikke sitater

Når det gjelder påstanden om uriktig gjengivelse er det to vesentlige poenger. Setningene er ikke sitater, og de viser ikke til NKF som kilde. Setningene peker på “kiropraktorer” og “kiropraktor-hold”. For detaljer viser vi til tilsvaret.

Ingen krenkelse

I dette sakskomplekset er NKF brukt som en av flere ekspertkilder for å gjengi ulike syn på nakkemanipulasjon. Det rettes ikke noen anklager mot foreningen som utløser rett til samtidig imøtegåelse eller tilsvarende. Foreningen har ikke detaljkunnskap om de konkrete behandlerne eller pasientene som omtales. Den uttaler seg på generelt grunnlag og tilfører bredde i kildetilfanget. NKF har et ønske om å uttale seg på vegne av de konkrete behandlerne, men en slik funksjon kan ikke foreningen påberope seg. NKF som organisasjon er ikke utsatt for noen presseetisk krenkelse i denne saken.

For de øvrige punktene i NKFs replikk viser vi til vårt tilsvarende datert 28. august. Konklusjonen er uendret.

Med hilsen
Aftenposten

Trine Eilertsen,
sjefredaktør

Morten Andersen,
stabssjef